

1. Dades de l'assignatura

ESPECIALITAT	CURS	SEMESTRE	TIPUS	ECTS
Totes	Primer	Anual	Formació bàsica	8

Departament: Dibuix i representació gràfica

Idioma d'impartició: Català/castellà

Web de l'assignatura: (Antoni Alcover) <https://sites.google.com/a/escoladisseny.com/dibuix-esd/>
(Joan Lluís Miró) <https://sites.google.com/a/escoladisseny.com/fonaments-de-disseny//>

1.1. Requisits per cursar l'assignatura: (Requisits previs, mínims o necessaris per cursar l'assignatura i/o recomanacions)

No existeixen requisits previs.

No obstant això, és requisit recomanable tenir nocions bàsiques sobre sistemes de representació, principalment de perspectiva cònica i capacitat per a imaginar l'espai tridimensional en el plànol, obtenint amb això un punt de partida òptim per a abordar la matèria.

1.2. Professor/a

Joan Lluís Miró Gayà / Antoni Alcover Bauzà

Correu electrònic: jmiro@escoladisseny.com / aalcover@escoladisseny.com

1.3. Cap de departament

Antoni Alcover Bauzà

Correu electrònic: aalcover@escoladisseny.com

1.4. Normativa de referència

Decret 43/2013, de 6 de setembre, pel qual s'estableix a les Illes Balears el pla d'estudis dels ensenyaments artístics superiors conduents al títol superior de disseny de les especialitats de disseny gràfic, disseny d'interiors, disseny de moda i disseny de producte i se'n regula l'avaluació. (BOIB Núm. 125, de 10 de setembre de 2013)

2. Contextualització de l'assignatura dins el pla d'estudis

2.1. Matèria a la qual pertany l'assignatura (Matèria a la qual pertany l'assignatura i conjunt d'assignatures vinculades entre si, i paper de l'assignatura dins el pla d'estudis)

Representació i comunicació

La assignatura Dibuix, persegueix exercitar a l'alumne en la pràctica del dibuixar com manera d'explorar i desenvolupar la capacitat d'anàlisi, visió espacial, comprensió i abstracció.

Els coneixements i habilitats adquirits permetran a l'alumne desenvolupar la creativitat i la capacitat per a transmetre idees i desfer-se'n amb soltesa en la investigació de formes dintre de l'activitat projectual

2.2. Perfil professional (interès de la matèria per la professió, amb exemples)

El dibuix a mà alçada, és per al dissenyador la manifestació més immediata per a generar i transmetre idees i informació. El plantejament de la assignatura considera el dibuix com a eina del projecte i no com a activitat d'expressió personal pròpia d'altres camps d'aplicació.

En el context de l'activitat del Disseny, la utilització de diverses tècniques i eines de dibuix resulta imprescindible en la ideació, desenvolupament i comunicació d'objectes, formes i productes. Amb el Dibuix s'adquireixen capacitats de percepció i anàlisi, mitjançant el desenvolupament de la visió espacial, la memòria visual i la imaginació icònica. També aporta mètodes per a manipular la informació obtinguda i capacita per a l'utilització expressiva dels diferents sistemes de representació espacial.

En resum, amb aquesta assignatura l'alumne aprendrà a expressar-se gràficament mitjançant el dibuix a mà alçada, tant amb els clients com amb altres tècnics.

3. Competències de l'assignatura

3.1. Competències transversals (CT) *(Tria i marca les corresponents a l'assignatura)*

- CT01 Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora.
- CT02 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
- CT03 Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.
- CT04 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació.
- CT05 Comprendre i utilitzar, almenys, una llengua estrangera en l'àmbit del seu desenvolupament professional.
- CT06 Realitzar autocrítica cap al propi desenvolupament professional i interpersonal.
- CT07 Utilitzar les habilitats comunicatives i la crítica constructiva en el treball en equip.
- CT08 Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments.
- CT09 Integrar-se adequadament en equips multidisciplinaris i en contextos culturals diversos.
- CT10 Liderar i gestionar grups de treball.
- CT11 Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i la sensibilitat estètica, mediambiental i cap a la diversitat.
- CT12 Adaptar-se, en condicions de competitivitat, als canvis culturals, socials i artístics i als avenços que es produeixen en l'àmbit professional i seleccionar els canals adequats de formació continuada.
- CT13 Cercar l'excel·lència i la qualitat en la seva activitat professional.
- CT14 Dominar la metodologia de recerca en la generació de projectes, idees i solucions viables.
- CT15 Treballar de forma autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional.
- CT16 Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat envers el patrimoni cultural i mediambiental.
- CT17 Contribuir amb la seva activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seva incidència en els diferents àmbits i la seva capacitat de generar valors significatius.

3.2. Competències generals del títol (CG) *(Tria i marca les corresponents a l'assignatura)*

- CG01 Concebre, planificar i desenvolupar projectes de disseny d'acord amb els requisits i condicionaments tècnics, funcionals, estètics i comunicatius.
- CG02 Dominar els llenguatges i els recursos expressius de la representació i la comunicació.
- CG03 Establir relacions entre el llenguatge formal, el llenguatge simbòlic i la funcionalitat específica.
- CG04 Tenir una visió científica sobre la percepció i el comportament de la forma, de la matèria, de l'espai, del moviment i del color.
- CG05 Actuar com a mediadors entre la tecnologia i l'art, les idees i els fins, la cultura i el comerç.
- CG06 Promoure el coneixement dels aspectes històrics, ètics, socials i culturals del disseny.
- CG07 Organitzar, dirigir i / o coordinar equips de treball i saber adaptar-se a equips multidisciplinaris.
- CG08 Plantejar estratègies de recerca i innovació per a resoldre expectatives centrades en funcions, necessitats i materials.
- CG09 Investigar en els aspectes intangibles i simbòlics que incideixen en la qualitat.
- CG10 Ser capaços d'adaptar-se als canvis i a l'evolució tecnològica industrial.
- CG11 Comunicar idees i projectes als clients, argumentar raonadament, saber avaluar les propostes i canalitzar el diàleg.
- CG12 Aprofundir en la història i la tradició de les arts i del disseny.
- CG13 Conèixer el context econòmic, social i cultural en què té lloc el disseny.
- CG14 Valorar la dimensió del disseny com a factor d'igualtat i d'inclusió social, i com a transmissor de valors culturals.
- CG15 Conèixer processos i materials i coordinar la pròpia intervenció amb altres professionals, segons les seqüències i graus de compatibilitat.
- CG16 Ser capaços de trobar solucions ambientalment sostenibles.
- CG17 Plantejar, avaluar i desenvolupar estratègies d'aprenentatge adequades a la consecució d'objectius personals i professionals.
- CG18 Optimitzar la utilització dels recursos necessaris per assolir els objectius previstos.
- CG19 Demostrar capacitat crítica i saber plantejar estratègies de recerca.
- CG20 Comprendre el comportament dels elements que intervenen en el procés comunicatiu, dominar els recursos tecnològics de la comunicació i valorar la seva influència en els processos i productes del disseny.
- CG21 Dominar la metodologia d'investigació.
- CG22 Analitzar, avaluar i verificar la viabilitat productiva dels projectes, des de criteris d'innovació formal, gestió empresarial i demandes de mercat.

3.2. Competències específiques de l'especialitat (CE)

Formació Bàsica

4. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Resultats esperats de l'aprenentatge

L'alumne haurà de prendre consciència que el dibuix, més que un accessori, és un llenguatge fonamental, bàsic i imprescindible per al desenvolupament de la seva activitat com dissenyador. Com a tal llenguatge, la funció principal del dibuix és la de transmetre informació. La qualitat del dibuix, en disseny, és la qualitat en la informació que proporciona, i aquesta ha de ser, completa, clara i exacta.

Al llarg del curs, l'alumne haurà d'arribar a un nivell de coneixement i destresa que li permeti plasmar en dues dimensions la realitat espacial tridimensional existent, així com realitzar dibuixos que representin conceptes en procés de ideació, no existents prèviament, i tot això amb rigor i exactitud. Per a això haurà d'adquirir les següents competències específiques de la assignatura (CE-A):

Coneixement:

- CE- A1 Identificar els fonaments teòrics i conceptuals relacionats amb la representació gràfica
- CE-A2 Coneixement analític i sintètic de les formes a través del dibuix
- CE-A3 Coneixement analític i sintètic de la llum per a la definició de formes a través del dibuix
- CE.A4 Coneixement analític i sintètic de la figura humana a través del dibuix

Comprensió:

- CE-A5 Entendre el Dibuix com instrument per a l'observació, creació, anàlisi, desenvolupament i transmissió d'idees.
- CE-A6 Diferenciar les possibilitats d'aplicació per a l'anàlisi i l'expressió dels diferents sistemes de representació
- CE-A7 Captació de les relacions espacials que configuren l'estructura formal, assumint el dibuix com eina analítica.
- CE-A8 Interpretació de formes complexes en formes geomètriques més senzilles
- CE-A9 Interpretació de formes i imatges tridimensionals representades en projecció plana (bidimensional)
- CE-A10 Comprendre la relació entre els llenguatges i els processos del dibuix.

Aplicació:

- CE-A11 Produir dibuixos a mà alçada amb domini del traç.
- CE-A12 Traçar a mà alçada imatges que representen amb claredat formes tridimensionals en projecció plana i/o en perspectiva cònica obliqua.
- CE-A13 Utilitzar el dibuix a mà alçada com instrument d'anàlisi espacial.
- CE-A14 Controlar l'elecció de vistes, seccions i detalls en un croquis.
- CE-A15 Triar i utilitzar els sistemes de representació adequats a cada situació i objectiu.
- CE-A16 Controlar la representació de la forma i proporció d'un model o idea i la seva representació.
- CE-A17 Utilitzar l'observació i la imaginació per aplicar-les tant en el sentit de crear noves formes com en el d'interpretar les existents
- CE-A18 Generar dibuixos de ideació, desenvolupament i anàlisi previs al disseny final
- CE-A19 Aplicar un ús metòdic dels diferents processos i metodologies d'ideació i creació.
- CE-A20 Controlar a nivell bàsic la memòria visual.
- CE-A21 Utilitzar les eines i els instruments bàsics propis de la disciplina del dibuix.

Anàlisi

- CE-A22 Analitzar formes i espais tridimensionals per a representar-los en projecció plana (bidimensional)
- CE-A23 Generar dibuixos de anàlisi previs al disseny final, i debatre de forma crítica sobre el procés, elecció d'alternatives i la presa de decisió en el resultat final.

5. Continguts temàtics de l'assignatura (distribuïts en unitats d'aprenentatge)

Descriptors BOIB

Dibuix analític. Formes bàsiques. Configuració de l'espai bidimensional i tridimensional. Utilització expressiva de la perspectiva. Dibuix d'ideació. Formes complexes. Dibuix expressiu i de síntesi. Nivells d'iconicitat. Memòria icònica. La llum: clarobscur i teoria d'ombres. Mètodes d'investigació i experimentació propis de l'assignatura.

BLOC TEMÀTIC I

Presentació general

Definició de dibuix: .

- 1.El procés de Dibuix. Percepció Visual.
- 2.Dibuix analític, expressiu i de síntesi.

BLOC TEMÀTIC II

Anàlisi de la forma. Dibuix analític:

- 1.Configuració de l'espai bi i tridimensional. Realitat objectiva i realitat òptica: els sistemes de representació
- 2.El dibuix a línia
- 3.Captació i selecció de dades visuals per a la representació: L'apunt. Recopilació d'informació. Croquis de plantes i alçats
- 4.Formes geomètriques
- 5.Formes orgàniques.
- 6.Utilització expressiva de la perspectiva.

BLOC TEMÀTIC III

La llum

- 1.Dibuix de clarobscur
- 2.Lluminositat i color.
- 3.Teoria d'ombres: Ombres pròpies i projectades
- 4.Lluminació natural i artificial.

BLOC TEMÀTIC IV

Dibuix de ideació i comunicació.

- 1.La ideació .Apunts
- 2.Nivells d'iconicitat. Memòria icònica. Dibuix de memòria
- 3.El dibuix com eina de transmissió i comunicació d'idees
- 4.Dibuix i projecte. Aplicacions del Dibuix a les diferents fases del projecte

BLOC TEMÀTIC V

Anàlisi de la forma 2 :

- 1.Formes objectuals complexes
- 2.Formes orgàniques complexes. Iniciació a la representació de la figura humana.
- 3.Construcció geomètrica de l'espai: Interiors i paisatge. Indicadors de profunditat. El enquadrament. Selecció de enquadres. Encaix visual. Tipus de plànol.

6. Bibliografia i altres recursos

Bibliografia bàsica:

CHING, F.D., JUROSZEK, S.P.(1999). Dibujo y proyecto. Mexico : Ed.GG

MAIER, M. (1982).Procesos elementales de proyectación y configuración. VOLS. I y II. Barcelona: Ed. G.G

PIPES, A. (2007). Dibujo para diseñadores. Barcelona: Blume. Ed.

Bibliografia complementària:

CORADESCHI S. (1986) Il disegno per il design, Milano: Hoepli Ed.

DELGADO, YANES, MAGALI I REDONDO, E.(2004) Dibujo a mano alzada para arquitectos, , Barcelona: Ed. Parramón

JULIAN, F., ALBARRACIN, J. (2005) Dibujo para diseñadores industriales. Barcelona: Ed Parramón,

KANISTZA, G. (1998) Gramática de la visión. Barcelona: Paidós Comunicación.

POWELL, D. (1993) Técnicas de presentación. H. Blume. Ed.

WIGAM, M. (2007) Pensar Visualmente .Barcelona: G.Gili

FERNÁNDEZ, A. i MARTÍN, G. (2007). Dibujo para diseñadores de moda. Barcelona: Ed. Parramón

CÁMARA, S. (2008) El Dibujo publicitario. Barcelona: Ed Parramón

LOOMIS, ANDREW. (1943). Figure Drawing for all it's Worth (versions digitals en .pdf)

MOREAUX, ARNOLD. (1988). Anatomia artística del hombre. Ediciones Norma

SHEPPARD, JOSEPH. (1975). Anatomy. A complet guide for artists. Watson-Guption Publications

Altres recursos:

Presentacions a Google drive i aula virtual

7. Metodologia docent

7.1. Estratègies generals metodològiques

L'assignatura és fonamentalment pràctica i participativa, hi ha d'haver una constància i organització del treball durant l'aprenentatge no presencial, per part de l'alumnat, per a plantejar dubtes durant les sessions supervisades pel professorat . Se considera part del treball de l'alumne la organització del seu treball autònom.

Segons l'organització general de l'Escola, el treball s'organitza en classes de grup gran i classes desdoblades de grup més petit. Generalment s'aprofitaran les de tot el grup per a resoldre problemes generalitzats, demostracions i exposar continguts. S'intentarà en les de grup petit un acostament personalitzat al treball de l'alumne. Les classes fora del recinte de l'Escola per a prendre apunts o recaptar informació, si es cau, es faran indistintament en grup gran o petit

7.2 Organització i tipus d'activitats d'aprenentatge

S'organitzaran les classes en funció del blocs temàtics de l'assignatura.

Classes expositives al inici de cada bloc temàtic i amb la introducció de conceptes nous.

Classes pràctiques i demostracions.

Assistència individualitzada per a resoldre dubtes i seguiment i anàlisi dels treballs pràctics amb indicació a l'alumne de la seva evolució i possibles correccions a realitzar en el procés.

Treball no presencial de l'alumne per a presentar en les classes pràctiques o lliurar per a la avaluació.

7.3 Instal·lacions del centre i material

Per la metodologia docent s'empraran les aules assignades a l'horari del professorat

Per a treballs més específics aula de dibuix 12

També s'emprarà la pissarra per explicar dubtes o coneixements, l'ordenador portàtil, el projector i l'aparell de diapositives.

7.4 Activitats interdisciplinàries

El departament de dibuix i representació gràfica està obert a qualsevol col·laboració o activitat amb altres departaments.

7.5 Activitats complementàries

Sortides o activitats a l'exterior de l'Escola que puguin sorgir al llarg de l'any, com sortides per aprendre apunts o sortides a les exposicions dels museus o galeries més rellevants de la ciutat.

8. Criteris, procediments i instruments d'avaluació i qualificació

(L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'estudiant es basarà en el grau i nivell d'adquisició i consolidació de les competències establertes d'acord amb el perfil professional definit per a l'especialitat corresponent)

8.1. Criteris d'avaluació generals del departament (si és el cas):

Fes clic per escriure

8.2. Criteris d'avaluació de l'assignatura:

- Assisteix regularment a les activitats lectives, tutories, seminaris, i a la resta de les activitats programades
- Participa regularment a les activitats lectives, tutories, seminaris, i a la resta de les activitats programades
- Participa a l'aula de manera discursiva i argumenta el propi punt de vista raonadament
- Demostra interès per la matèria
- Coneix, assimila i comprèn els conceptes fonamentals de l'assignatura
- Demostra i aplica correctament els conceptes fonamentals de l'assignatura en les activitats programades
- Coneix i utilitza correctament la terminologia específica de l'assignatura
- Coneix i utilitza correctament els materials, les eines, les tecnologia i les tècniques específiques de l'assignatura
- Demostra capacitat de síntesi, actitud crítica i raonament argumentat en les activitats programades
- Planifica correctament el temps i les activitats programades
- Treballa amb pulcritud, ordre i neteja
- Demostra capacitat per expressar conceptes o reflexions, amb un fil conductor bàsic i ordenat
- Compleix amb la metodologia de treball proposada, les normes de presentació i els terminis d'entrega establerts
- Presenta correctament les activitats programades
- Resol correctament les activitats programades
- Demostra sensibilitat artística, creativitat, innovació i originalitat en les activitats programades
- Desenvolupa un estil propi en les activitats programades

Avaluació contínua.

Per superar l'assignatura durant l'avaluació contínua es requereix:

L'assistència mínima al 80% de les activitats presencials i/o les activitats programades

El lliurament del 100% dels exercicis/ proves i/o treballs proposats i obtenir una nota mínima de 4 a cada bloc de continguts.

Obtenir una nota mitjana de 5.

Avaluació final (febrer/juny)

Aquells alumnes que no superin l'assignatura per avaluació continua hauran de:

Lliurar el 100% dels treballs no entregats i/o no superats i obtenir una nota mínima de 4 a cada un dels blocs corresponents.

Fer un examen final amb una nota mínima de 5 en cada una de les proves.

Avaluació extraordinària (setembre)

Aquells alumnes que després de l'avaluació ordinària (febrer/juny) no superin l'assignatura hauran de:

Lliurar el 100% dels treballs no entregats i/o no superats i obtenir una nota mínima de 4 a cada un dels blocs corresponents.

Fer un examen final amb una nota mínima de 5 en cada una de les proves.

Qualificacions:

En el cas que l'alumne tingui un bloc de continguts suspès, el professor podrà determinar que només realitzi la recuperació de la part suspesa en l'avaluació extraordinària.

Els exercicis lliurats fora de termini tindran una disminució a la seva qualificació.

Dins cada curs acadèmic es diferencien tres períodes d'avaluació:

- a) El període d'avaluació contínua, que es du a terme durant el període lectiu de cada semestre, i que ha de suposar, al menys, el 50 % de la qualificació final.
 b) El període d'avaluació complementària i final, que es du a terme a la finalització de cada semestre i en el qual es poden programar tant les recuperacions de les activitats d'avaluació contínua no superades o no realitzades com els exàmens o proves de l'avaluació final.
 c) El període d'avaluació extraordinària, que es du a terme a la finalització de cada any acadèmic i en el qual es fa la recuperació de l'avaluació final i, si escau, també es pot programar la recuperació de les activitats d'avaluació contínua.

8.3. Procediments i instruments d'avaluació i qualificació

		AVALUACIÓ CURS						
		Núm.	contínua	complementària	Núm.	Avaluació final febrer/juny	Núm.	Avaluació extraordinària setembre
☒	Exercicis pràctics		60 %			40 %		40 %
☒	Quadern d'apunts i/o memòria final		10 %			10 %		10 %
☒	Proves objectives parcials		30 %					
☒	Prova objectiva final					50 %	---	50 %
			100 %			100 %		100 %
			100 %					

9. Altres observacions

(si és el cas)

Memoria Final: Aquest treball és un dossier enquadernat de totes les feines que han fet durant tot el curs. Aquí es podran veure les tres parts, la tècnica, la artística-creativa i la tecnològica, en forma de treballs. Una cosa important també serà veure l'evolució que l'alumne experimenta al llarg del curs dins l'assignatura. Aquest treball final ensenya a l'alumne a valorar totes les feines realitzades, estimar l'esforç artístic i apreciar tots i cada un dels treballs realitzats. Es demanarà l'opinió personal del grup-classe, de l'aula, de l'assignatura i del professor. Això és molt important ja que és una manera d'avaluar tot el procés d'Ensenyament-Aprenentatge, d'aquesta manera podem millorar els punts que no han complert les nostres expectatives. La Memoria final es presentara amb una enquadernació física i amb format digital dins un CD amb el programari de l'escola.

El professor de cada especialitat determinarà com s'ha de presentar l'entrega final.